

Česká republika - Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
organizační složka státu, se sídlem v Brně
Sekce zemědělských vstupů

Oddělení výživy rostlin

Vliv rostoucí dávky dusíku v organické a minerální formě na výnos
Zpráva o výsledcích víceleté vegetační nádobové zkoušky za rok 2020

Zpracoval: Ing. Jaroslav Hynšt, Ph.D.
Markéta Vodáková

Schválil: Ing. Michaela Smatanová, Ph.D.
vedoucí Oddělení výživy rostlin

Předkládá: Ing. Miroslav Florián, Ph.D.
ředitel Sekce zemědělských vstupů

Brno, únor 2021

1. Úvod

Název zkoušky: Vliv rostoucí dávky dusíku v organické a minerální formě na výnos

Účel zkoušky: bylo opakovaně prokázáno, že organické hnojení má příznivý vliv na úrodnost půdy při dlouhodobé aplikaci. Méně početné už jsou doklady bezprostředního pozitivního vlivu na růst a výnos pěstovaných plodin. Přesto výsledky některých pokusů naznačují, že při čistě organickém hnojení může být dosaženo vyšších výnosů než při hnojení čistě minerálním (např. Chaoui a kol., 2003; Paterson a kol., 2011). Pozorovaný vyšší výnos byl zpravidla zaznamenán při vysokých dávkách organických hnojiv a může být do jisté míry vysvětlen vstupy minerálního dusíku do půdy v těchto hnojivech. Organické hnojení však může podporovat růst i řadou dalších mechanismů, které jsou na vstupu minerálních živin nezávislé. Některé z těchto specifických účinků jsou mimo jiné deklarovány jako přínosy různých stimulátorů růstu. Aby bylo možné tyto vlivy odlišit, byl ve vegetační nádobové zkoušce srovnáván vliv rostoucí dávky dusíku v minerální a organické formě na výnos.

Cíle zkoušky: zjistit, jestli má organické hnojení bezprostřední výhody ve srovnání s hnojením čistě minerálním. Ověřit reakci rostlin na rostoucí dávky dusíku pro potřeby metodiky nádobových zkoušek.

Hypotézy a očekávané výsledky:

- Výnos je úměrný dávce minerálního N v aplikovaném minerálním nebo organickém hnojivu.
- Při srovnatelném vstupu minerálního N z organického a minerálního hnojiva bude větší výnos při organickém hnojení.
- Výnos roste s rostoucí dávkou N až do určité hranice, která je vyšší při organickém hnojení.

Druh zkoušky: vegetační nádobová zkouška byla založena na jaře 2019 ve vegetační hale ÚKZÚZ v Brně

Délka trvání zkoušky: vegetační roky 2019 – 2020

2. Chemické složení použitého hnojiva a testovaných přípravků

- Jako zdroj dusíku v minerální formě byla použita směs čistých solí, které jsou komerčně dostupné v podobě rozpustného hnojiva Kristalon 17-6-25+micro, obsahujícího 17% N, 2,6 % P a 20,7 % K. Dávka hnojiva byla vypočítána tak, aby P, K a další živiny nebyly limitující a bere v úvahu zjištěný obsah živin v půdě. Výrobcem je Yara Agri Czech Republic s. r. o.
- Jako organický zdroj dusíku byl použit kompost z kompostárny firmy Fertia s. r. o. Náměšť nad Oslavou. Analýzy byly provedeny v NRL ÚKZÚZ Plzeň v dubnu 2019 (tab. 1).

Tab. 1: Chemické složení testovaného kompostu

Parametry	Hodnota
Sušina (%)	67,8
Celkový N (% sušiny)	1,3
Celkový P (% sušiny)	0,35
Celkový K (% sušiny)	1,3
Celkový Mg (% sušiny)	0,5
pH	8,5

Obsah rizikových prvků splňuje zákonem stanovené limity (mg/kg): kadmium 2,0; olovo 100; rtuť 1,0; arsen 20,0; chrom 100,0.

3. Vlastnosti použité půdy

K založení zkoušky bude použita ručně odebraná svrchní vrstva ornice z lokality Zbýšov (Okres Vyškov, 49.1315611N, 16.8127056E) - černozem (tab. 2).

Tab. 2: Základní agrochemické vlastnosti půdy použité k založení zkoušky

Parametry	půdní reakce pH/CaCl ₂	obsah živin ve výluhu Mehlich III mg kg ⁻¹ a hodnocení dle kritérií			
		P	K	Mg	Ca
hodnocení	7,8	45,5	217,3	818,4	7894
	alkalická	nízký	dobrý	velmi vysoký	velmi vysoký

4. Zkušební plodina v roce 2020:

Kukuřice (Zea Mays) - odrůda Pesandor

5. Dávky hnojiv a schéma vegetační nádobové zkoušky

Schéma vegetační zkoušky a dávky živin jsou uvedeny v tabulce 3. Dávky hnojiv jsou uvedeny v tabulce 4. Tabulka 5 uvádí schéma aplikace hnojiv do jednotlivých nádob.

Tab. 3: Schéma vegetační nádobové zkoušky a dávky živin (kg ha^{-1})

Označení	Varianta	Počet opakování	Dávka N organického	Dávka N minerálního
1	0	4	0	0
2	200	4	0	200
3	400	4	0	400
4	600	4	0	600
5	0+588	4	588	0
6	200+588	4	588	200
7	400+588	4	588	400
8	600+588	4	588	600
9	0+1175	4	1175	0
10	200+1175	4	1175	200
11	400+1175	4	1175	400
12	600+1175	4	1175	600
13	0+2351	4	2351	0
14	200+2351	4	2351	200
15	400+2351	4	2351	400
16	600+2351	4	2351	600

Tab. 4: Dávky hnojiv

Označení	Varianta	Organické hnojivo	Dávka organického hnojiva (t ha^{-1})	Minerální hnojivo	Dávka minerálního hnojiva (kg ha^{-1})
1	0	kompost	0	Kristalon	0
2	200	kompost	0	Kristalon	1176
3	400	kompost	0	Kristalon	2353
4	600	kompost	0	Kristalon	3529
5	0+588	kompost	67	Kristalon	0
6	200+588	kompost	67	Kristalon	1176
7	400+588	kompost	67	Kristalon	2353
8	600+588	kompost	67	Kristalon	3529
9	0+1175	kompost	133	Kristalon	0
10	200+1175	kompost	133	Kristalon	1176
11	400+1175	kompost	133	Kristalon	2353
12	600+1175	kompost	133	Kristalon	3529
13	0+2351	kompost	267	Kristalon	0
14	200+2351	kompost	267	Kristalon	1176
15	400+2351	kompost	267	Kristalon	2353
16	600+2351	kompost	267	Kristalon	3529

Tab. 5: Schéma aplikace hnojiv do nádob

Označení	Varianta	Organické hnojivo	Dávka organického hnojiva (g nádoba ⁻¹)	Minerální hnojivo	Dávka minerálního hnojiva (g nádoba ⁻¹)
1	0	kompost	0	Kristalon	0,0
2	200	kompost	0	Kristalon	5,8
3	400	kompost	0	Kristalon	11,5
4	600	kompost	0	Kristalon	17,3
5	0+588	kompost	327	Kristalon	0,0
6	200+588	kompost	327	Kristalon	5,8
7	400+588	kompost	327	Kristalon	11,5
8	600+588	kompost	327	Kristalon	17,3
9	0+1175	kompost	653	Kristalon	0,0
10	200+1175	kompost	653	Kristalon	5,8
11	400+1175	kompost	653	Kristalon	11,5
12	600+1175	kompost	653	Kristalon	17,3
13	0+2351	kompost	1307	Kristalon	0,0
14	200+2351	kompost	1307	Kristalon	5,8
15	400+2351	kompost	1307	Kristalon	11,5
16	600+2351	kompost	1307	Kristalon	17,3

6. Způsob hnojení

Aplikace hnojiv: organické i minerální hnojivo bylo zapraveno do půdy před výsevem plodiny.

7. Technika založení a průběh zkoušky

Celkový rozsah zkoušky: 16 variant x 4 opakování, celkem 64 vegetačních nádob

Technika provedení pokusu ve 2. roce:

- rostliny kukuřice byly pěstovány v plastových nádobách (objem 12 l) v 10 kg zhomogenizované zeminy
- výsev byl proveden 5. 5. 2020, do každé nádoby bylo vyseto 9 semen. Po vzejití (12. 5. 2020) bylo 20. 5. 2020 provedeno vyjednání na 4 vyrovnané rostliny v každé nádobě
- pod každou vegetační nádobou byla umístěna miska pro případné zachycení přebytečné závlivkové vody. Tato perkolovaná voda byla navracena zpět do nádoby.
- během vegetace byl sledován zdravotní stav rostlin, proti bzunce ječné byl 21. 5. 2020 preventivně aplikován přípravek Karate Zeon (0,1 %)
- růstové rozdíly mezi variantami byly vyfotografovány
- v průběhu vegetace byla vlhkost zeminy v nádobách udržována pravidelnou závlivkou dle potřeby demineralizovanou vodou, upravenou reverzní osmózou MID 50 K (Pharmapur řady Aqua Complet) na hodnotu 60 % maximální vodní kapacity
- sklizeň byla provedena 30. 7. 2020

Hodnocené parametry:

- Měření obsahu chlorofylu N testerem ve 30 denních intervalech
- Výnos zelené hmoty, ze všech opakování a všech variant
- Analýza rostlin: ve vzorcích zelené hmoty z každé nádoby byl stanoven celkový obsah N, P, K, Mg a Ca podle JPP postup č. 40053.1 (Zbíral a kol. 2014).

Statistické vyhodnocení:

- Korelace mezi celkovou dávkou dusíku v aplikovaných hnojivech a výnosem
- Srovnání závislosti výnosu na dávce minerálního hnojiva při různě velkých dávkách organického hnojení (analýza variance a Tukeyho test)
- Srovnání závislosti výnosu na dávce organického hnojiva při různě velkých dávkách minerálního hnojení (analýza variance a Tukeyho test)
- Ke statistickému vyhodnocení výsledků byl použit program Statistica 13.

8. Výsledky

Výnos sušiny kukuřice

Výnos sušiny byl průkazně zvyšován organickým i minerálním hnojením (tab. 6, tab. 7). Při všech úrovních hnojení kompostem byl výnos zvyšován rostoucí dávkou současně aplikovaného minerálního hnojiva, ale nárůst byl průkazný do 200 kg N ha⁻¹. Další zvyšování dávek zvýšilo výnos neprůkazně. Výnos však byl při všech úrovních minerálního hnojení dále průkazně zvyšován organickým hnojením. Potvrdila se tak hypotéza, že při organickém hnojení může být dosaženo vyššího výnosu než při výhradně minerálním hnojením.

Tab. 6 Vliv rostoucí dávky minerálního hnojiva na výnos sušiny kukuřice (t ha⁻¹) při různé úrovni organického hnojení

Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	588	1175	2351
0	5,8a	9,9a	13,7a	17,9a
200	22,3b	26,4b	29,3b	30,4b
400	23,6b	27,8b	27,9b	30,3b
600	24,6b	27,1b	28,1b	30,4b

Tab. 7 Vliv rostoucí dávky organického hnojiva na výnos sušiny kukuřice (t ha⁻¹) při různé úrovni minerálního hnojení

Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	200	400	600
0	5,8a	22,3a	23,6a	24,6a
588	9,9ab	26,4b	27,8ab	27,1ab
1175	13,7b	29,3bc	27,9ab	28,1ab
2351	17,9b	30,4c	30,3b	30,4b

Obsah živin v sušině kukuřice

Obsah dusíku v sušině byl při všech úrovních organického hnojení zvyšován rostoucí dávkou dusíku v minerální formě (tab. 8). Rostoucí dávka organického dusíku na obsah dusíku neměla průkazný vliv (tab. 9).

Vliv rostoucí dávky minerálního hnojiva na obsah P nebyl jednoznačný (tab. 10). Zpravidla nejvyšší hodnoty byly zaznamenány v nehnojené kontrole, což mohlo souviset s koncentrací v menší biomase rostlin. Také obsah K dosahoval nejvyšších hodnot v nehnojené kontrole,

nejnižší dávka hnojiva jeho obsah snižovala a další zvyšování dávky ho naopak zvyšovalo při všech úrovních organického hnojení. Na obsah Mg mělo hnojení jen malý vliv, zatímco obsah Ca se zvyšoval s rostoucí dávkou hnojiva. Zvyšování dávky organického hnojiva nemělo na obsah P jednoznačný vliv (tab. 11). Obsah K byl zvyšován a obsah Mg naopak snižován rostoucí dávkou kompostu, zatímco na obsah Ca mělo organické hnojení jen malý vliv.

Tab. 8 Vliv rostoucí dávky minerálního hnojiva na obsah dusíku v sušině (%) při různé úrovni organického hnojení

Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	588	1175	2351
0	0,5a	0,5a	0,5a	0,5a
200	0,7b	0,6b	0,7b	0,7b
400	1,0c	1,0c	1,1c	0,9c
600	1,2d	1,2d	1,4d	1,3d

Tab. 9 Vliv rostoucí dávky organického hnojiva na obsah dusíku v sušině (%) při různé úrovni minerálního hnojení

Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	200	400	600
0	0,5a	0,7a	1,0a	1,2a
588	0,5a	0,6a	1,0a	1,2a
1175	0,5a	0,7a	1,1a	1,4a
2351	0,5a	0,7a	0,9a	1,3a

Tab. 10 Srovnání vlivu dávky minerálního hnojiva na obsah živin v sušině (%) při různých úrovních organického hnojení

Dávka N organického hnojiva (kg N ha ⁻¹)	Dávka N minerálního hnojiva (kg N ha ⁻¹)	P	K	Mg	Ca
0	0	0,123a	2,3c	0,259a	0,386a
	200	0,090b	1,4a	0,259a	0,348a
	400	0,081b	1,9b	0,250a	0,398a
	600	0,096b	2,0bc	0,227a	0,459b
588	0	0,128a	2,5c	0,180a	0,316a
	200	0,064b	1,6a	0,173a	0,308a
	400	0,080b	1,9ab	0,188a	0,344a
	600	0,084b	2,2bc	0,193a	0,433b
1175	0	0,143a	2,6c	0,164a	0,329a
	200	0,081b	1,9a	0,180ab	0,377ab
	400	0,082b	2,2ab	0,189ab	0,405ab
	600	0,116a	2,4c	0,201b	0,425b
2351	0	0,108a	2,3a	0,164a	0,319a
	200	0,081a	2,2a	0,170a	0,362a
	400	0,086a	2,4a	0,180a	0,337a
	600	0,106a	2,6a	0,193a	0,450a

Tab. 11 Srovnání vlivu dávky organického hnojiva na obsah živin v sušině (%) při různých úrovních minerálního hnojení

Dávka N minerálního hnojiva (kg N ha ⁻¹)	Dávka N organického hnojiva (kg N ha ⁻¹)	P	K	Mg	Ca
0	0	0,123ab	2,3a	0,259a	0,386a
	588	0,128ab	2,5a	0,180b	0,316a
	1175	0,143a	2,6a	0,164b	0,329a
	2351	0,108b	2,3a	0,164b	0,319a
200	0	0,090a	1,4a	0,259a	0,348ab
	588	0,064a	1,6ab	0,173b	0,308a
	1175	0,081a	1,9bc	0,180b	0,377b
	2351	0,081a	2,2c	0,170b	0,362ab
400	0	0,081a	1,9a	0,250a	0,398a
	588	0,080a	1,9a	0,188b	0,344a
	1175	0,082a	2,2ab	0,189b	0,405a
	2351	0,086a	2,4b	0,180b	0,337a
600	0	0,096ab	2,0a	0,227a	0,459a
	588	0,084a	2,2ab	0,193b	0,433a
	1175	0,116b	2,4bc	0,201ab	0,425a
	2351	0,106ab	2,6c	0,193b	0,450a

Odběr živin výnosem kukuřice

Odběr N se zvyšoval s rostoucí dávkou organického i minerálního hnojiva (tab. 12, tab. 13). Podíl dusíku z minerálního hnojiva na celkovém odběru dosahoval 40 – 70 % a s rostoucí dávkou se snižoval (tab. 14). Z organického hnojiva bylo odčerpáno 2 – 7 % aplikovaného N (tab. 15).

S rostoucí dávkou minerálního i organického hnojiva narůstal také odběr K (tab. 16, tab. 16). Zvyšování dávky minerálního hnojiva zvyšovalo odběr Mg a Ca, rostoucí dávka organického hnojení zvyšovala odběr Mg jen bez minerálního hnojení a odběr Ca jen do úrovně minerálního hnojení odpovídající 200 kg N ha⁻¹.

Tab. 12 Vliv rostoucí dávky minerálního hnojiva na odběr dusíku (kg N ha⁻¹) při různé úrovni organického hnojení

Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	588	1175	2351
0	25,2a	46,1a	62,8a	79,0a
200	146,2b	158,4b	206,2b	205,9b
400	223,3c	264,6c	278,6c	262,3b
600	279,4d	309,7d	348,8d	371,2c

Tab. 13 Vliv rostoucí dávky organického hnojiva na odběr dusíku (kg N ha⁻¹) při různé úrovni minerálního hnojení

Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	200	400	600
0	25,2a	146,2a	223,3a	279,4a
588	46,1ab	158,4a	264,6a	309,7ab
1175	62,8bc	206,2b	278,6a	348,8ab
2351	79,0c	205,9b	262,3a	371,2b

Tab. 14 Podíl dusíku z minerálního hnojiva na celkovém odběru dusíku výnosem (%) při různé úrovni organického hnojení

Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	588	1175	2351
0	-	-	-	-
200	60,5	56,1	71,7	63,5
400	49,5	54,6	53,9	45,8
600	42,4	43,9	47,7	48,7

Tab. 15 Podíl dusíku z organického hnojiva na celkovém odběru dusíku výnosem (%) při různé úrovni minerálního hnojení

Dávka organického dusíku (kg N ha ⁻¹)	Dávka minerálního dusíku (kg N ha ⁻¹)			
	0	200	400	600
0	-	-	-	-
588	3,5	2,1	7,0	5,2
1175	3,2	5,1	4,7	5,9
2351	2,3	2,5	1,7	3,9

Tab. 16 Srovnání vlivu dávky minerálního hnojiva na odběr živin výnosem (kg ha⁻¹) při různých úrovních organického hnojení

Dávka N organického hnojiva (kg N ha ⁻¹)	Dávka N minerálního hnojiva (kg N ha ⁻¹)	P	K	Mg	Ca
0	0	6,4a	119,1a	13,7a	20,3a
	200	18,6b	295,6b	53,4b	71,7b
	400	17,9b	404,8c	55,0b	86,5c
	600	21,9b	450,9c	52,1b	105,1d
588	0	12,2a	236,0a	17,2a	30,2a
	200	15,9ab	407,7b	43,0b	76,8b
	400	21,2b	505,4c	50,0b	91,3b
	600	21,8b	577,2c	50,1b	112,2c
1175	0	18,4a	340,6a	21,3a	43,0a
	200	22,5a	537,2b	50,3b	105,0b
	400	21,4a	564,9bc	49,2b	105,2b
	600	29,6b	624,4c	51,7b	109,1b
2351	0	17,8a	388,0a	26,9a	53,9a
	200	22,8a	609,0b	47,4b	101,3b
	400	24,5a	662,3b	50,7b	95,7ab
	600	29,2a	723,4b	53,9b	124,7b

Tab. 17 Srovnání vlivu dávky organického hnojiva na odběr živin výnosem (kg ha⁻¹) při různých úrovních minerálního hnojení

Dávka N minerálního hnojiva (kg N ha ⁻¹)	Dávka N organického hnojiva (kg N ha ⁻¹)	P	K	Mg	Ca
0	0	6,4a	119,1a	13,7a	20,3a
	588	12,2b	236,0b	17,2ab	30,2ab
	1175	18,4c	340,6bc	21,3bc	43,0ab
	2351	17,8c	388,0c	26,9c	53,9b
200	0	18,6a	295,6a	53,4a	71,7a
	588	15,9a	407,7b	43,0b	76,8a
	1175	22,5a	537,2c	50,3a	105,0b
	2351	22,8a	609,0c	47,4a	101,3b
400	0	17,9a	404,8a	55,0a	86,5a
	588	21,2a	505,4ab	50,0a	91,3a
	1175	21,4a	564,9bc	49,2a	105,2a
	2351	24,5a	662,3c	50,7a	95,7a
600	0	21,9ab	450,9a	52,1a	105,1a
	588	21,8a	577,2b	50,1a	112,2a
	1175	29,6c	624,4b	51,7a	109,1a
	2351	29,2bc	723,4c	53,9a	124,7a

Obsah chlorofylu

Obsah chlorofylu byl zvyšován rostoucí dávkou minerálního hnojení. Nárůst byl podobný při všech úrovních organického hnojení po celou vegetační sezónu (tab. 18).

Tab. 18 Obsah chlorofylu

Varianta	Fáze 5. listu	Fáze 9. listu	Před sklizní
0	330	286	78
200	346	444	328
400	364	451	414
600	405	465	409
0+588	307	271	81
200+588	327	439	330
400+588	385	469	363
600+588	399	463	411
0+1175	328	328	73
200+1175	370	463	292
400+1175	400	478	372
600+1175	414	480	400
0+2351	349	382	93
200+2351	384	480	303
400+2351	391	499	364
600+2351	409	534	414

9. Závěry

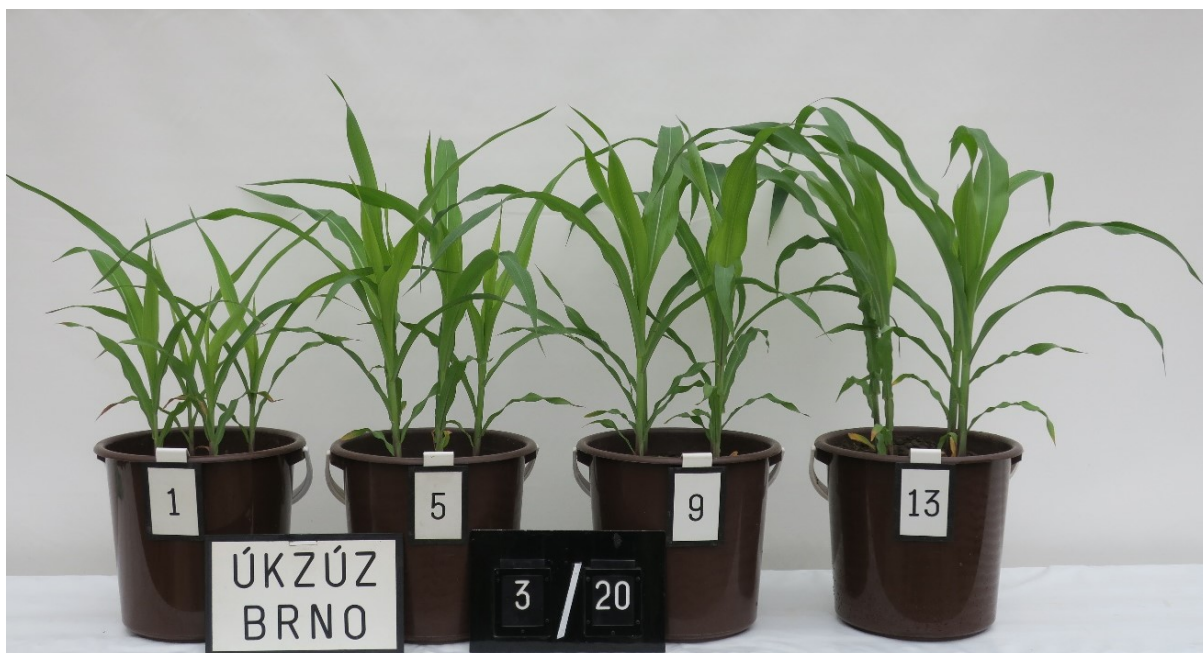
Ve druhém roce pokusu se potvrdila hypotéza, že zvyšování výnosu rostoucí dávkou minerálního hnojiva je omezené a další zvýšení je možné pouze organickým hnojivem.

10. Použitá literatura

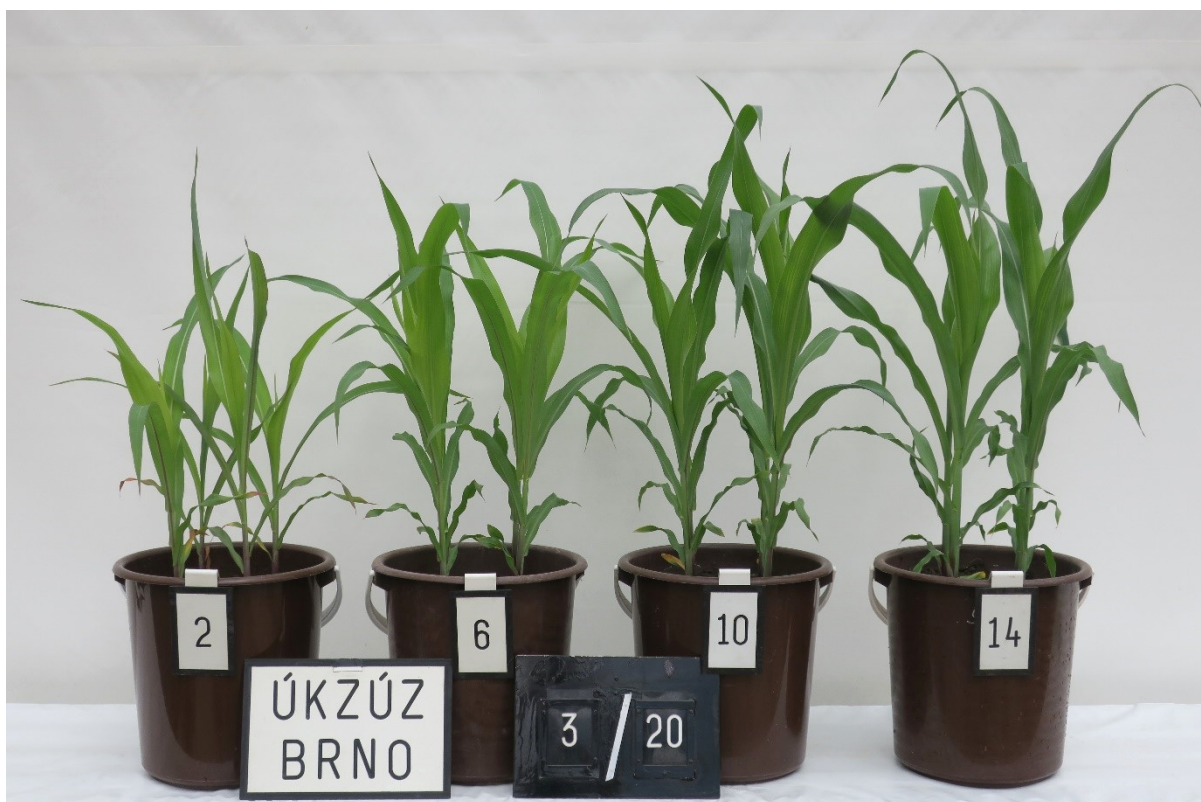
- Chaoui, H. I., Zibilske, L. M., Ohno, T., 2003. Effects of earthworm casts and compost on soil microbial activity and plant nutrient availability. *Soil Biology and Biochemistry* 35, 295-302.
- Paterson, E., Neilson, R., Midwood, A. J., Osborne, S. M., Sim, A., Thornton, B., Millard, P., 2011. Altered food web structure and C-flux pathways associated with mineralisation of organic amendments to agricultural soil. *Applied Soil Ecology* 48, 107-116.
- Zbírál, J., Čižmarová, E., Dočkalová, R., Fojtlová, E., Hájková, H., Holcová, H., Kabátová, N., Niedobová, E., Rychlý, M., Staňková, K., Urbánková, E., Vilamová, V., Žalmanová, A., 2014. Jednotné pracovní postupy – analýza rostlinného materiálu. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, 120 s.

11. Fotodokumentace

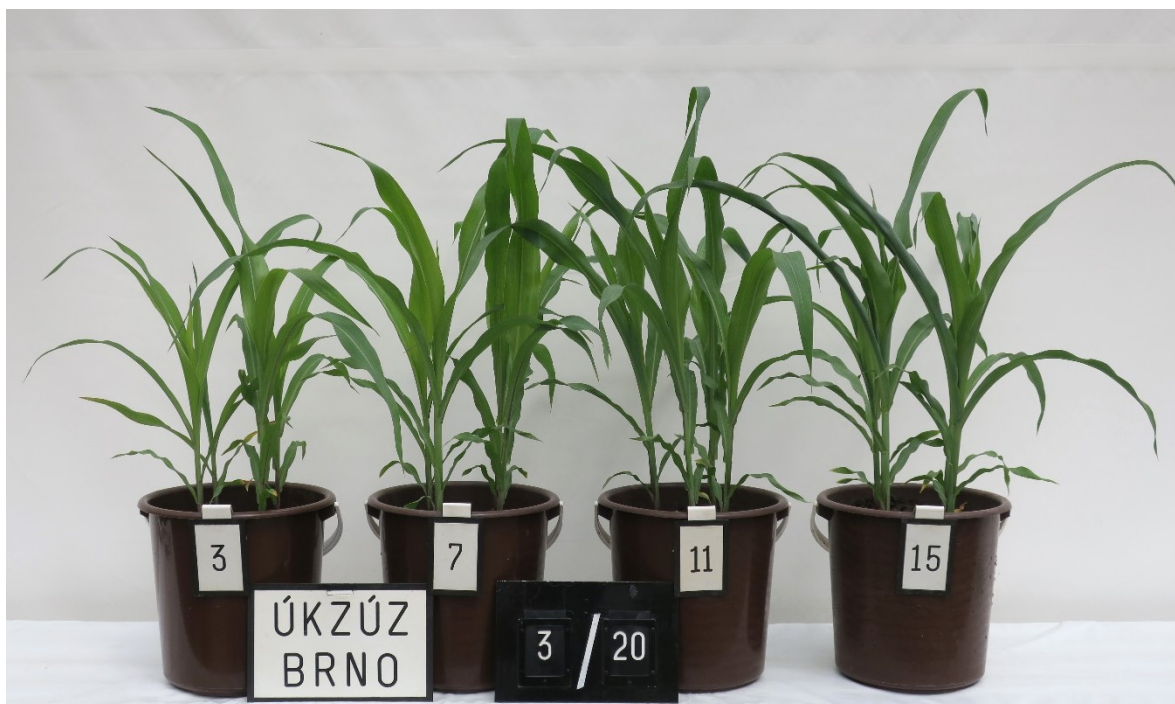
Obr. 1 Rostliny kukuřice ve fázi 7. listu. Varianty bez minerálního hnojení. Nádoby 1, 5, 9, 13 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a 2351 kg N ha⁻¹.

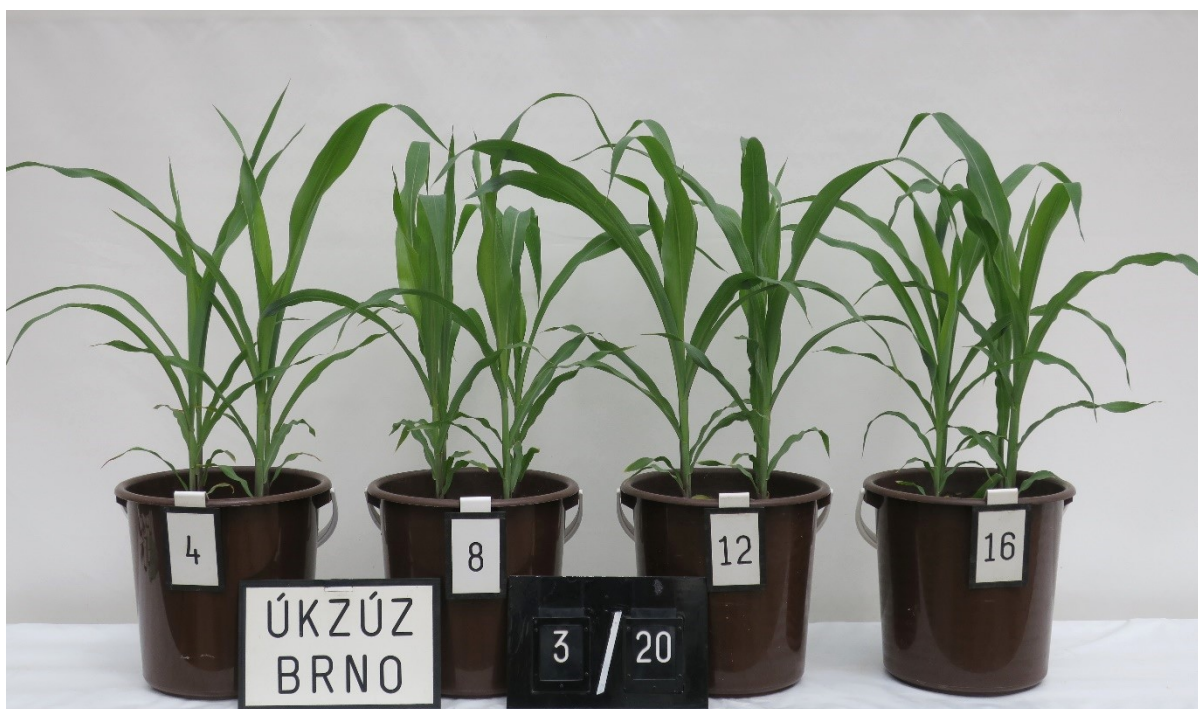
Obr. 2 Rostliny kukuřice ve fázi 7. listu. Varianty hnojené minerálním hnojivem v dávce odpovídající 200 kg N ha⁻¹. Nádoby 2, 6, 10, 14 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a 2351 kg N ha⁻¹.

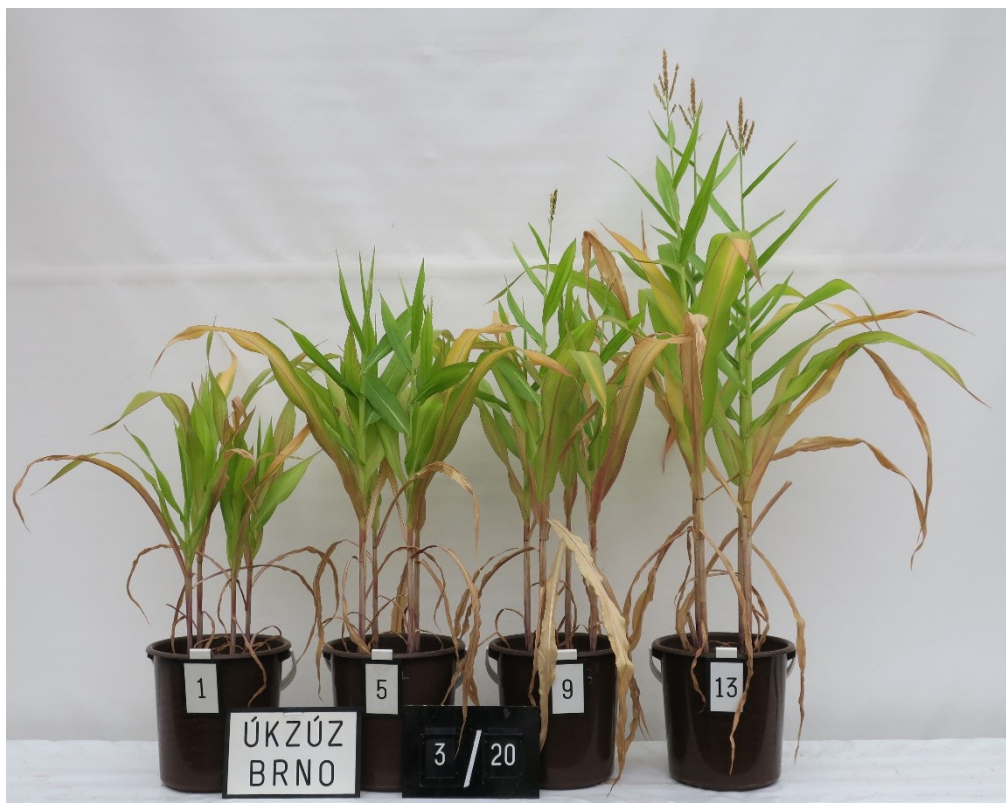
Obr. 3 Rostliny kukuřice ve fázi 7. listu. Varianty hnojené minerálním hnojivem v dávce odpovídající 400 kg N ha^{-1} . Nádoby 3, 7, 11, 15 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a $2351 \text{ kg N ha}^{-1}$.

Obr. 4 Rostliny kukuřice ve fázi 7. listu. Varianty hnojené minerálním hnojivem v dávce odpovídající 600 kg N ha^{-1} . Nádoby 4, 8, 12, 16 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a $2351 \text{ kg N ha}^{-1}$.

Obr. 5 Rostliny kukuřice před sklizní. Varianty bez minerálního hnojení. Nádoby 1, 5, 9, 13 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a 2351 kg N ha⁻¹.

Obr. 6 Rostliny kukuřice před sklizní. Varianty hnojené minerálním hnojivem v dávce odpovídající 200 kg N ha⁻¹. Nádoby 2, 6, 10, 14 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a 2351 kg N ha⁻¹.

Obr. 7 Rostliny kukuřice před sklizní. Varianty hnojené minerálním hnojivem v dávce odpovídající 400 kg N ha^{-1} . Nádoby 3, 7, 11, 15 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a $2351 \text{ kg N ha}^{-1}$.

Obr. 8 Rostliny kukuřice před sklizní. Varianty hnojené minerálním hnojivem v dávce odpovídající 600 kg N ha^{-1} . Nádoby 4, 8, 12, 16 odpovídají dávkám organického hnojiva na úrovni 0, 588, 1175 a $2351 \text{ kg N ha}^{-1}$.

